45ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 19 Կ. ՊՈԼԻՍ 1901 ՄԱՅԻՍ 5/18 28 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1319 — 5 ՄԱՅԻՍ 1317 ՇԱԲԱԹ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ իր կ'ուղղուին ամեն տեսակ գրութիւններ։
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38 Պալը Ալի ճաssէսի 38

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Journal Arménien
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
Johannès Y. Kaïsérian
38 GRAND RUE DE LA S. PORTE 38
Constantinople

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ-Ի ԷՖԿԻԱՐ

10 ՓԱՐԱ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

منظومهٔ افکار
صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
ارمانسی فرید قیصریانه
مطبعه و اداره خانه سی
باب عالی جواره ده ۳۸ نومرولی داره مخصوصه در

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Դաւառներու համար	108 ղրշ.	60 ղրշ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուի

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Բ.

Ֆրանկֆորթի պայմանագրութիւնը (10 մայի 1871)՝ որով Ֆրանսա կը զիջանէր Թողուլ Գերմանիոյ նորակազմ կայսրութեան՝ ամբողջ Արզասի նահանգն ու Լորէնի գլխաւոր մէկ մասը և վճարել իր պատերազմի տուգանք 5 միլիարդ հակայ գումարը՝ խորապէս վրդովեց միջազգային հաւասարակշռութիւնը։

Նախ Լոբ ԺԴ-ի ժամանակէն մընացած և ապա Նաբոլէոնեանու օրերուն պահ մը ազդեցութեան կատարն հասած Ֆրանսայի դերիշխանութիւնը ցնորդեցաւ Հատ մը տարիներու համար... երկրորդ Եւրոպական հորիզոնին վրայ հին Գերմանական համախմբին տեղ (1815—1866) Պիզմարքի և Մոլթքէի հանճարներուն շնորհիւ հակայ կայսրութիւն մը ծաղեցաւ։

Ինչ ընթացք պիտի բռնէր այսուհետև Պիզմարք՝ որ իր գործը առաջ տանելու յամառ մտադրութեամբն պատերազմին առաջ Մեծ Տէրութեանց չեզոքութիւնը վնասակերս համար՝ թէ զանոնք Ֆրանսայի դէմ գրգռած էր և թէ գրեթէ առնն մէկուն ապագայի յոյսերաներչնչած էր։

Եւրոպայի դիւանագէտները մտքերնէն անգամ չէին անցներ թէ Պիզմարքի բոլոր ջրաձիները վիրկեցք պահ մը խաբէրդ առիթէն օգուտ քաղելու համար էին։ Եւրոպէ ըն-ուելէն ետքերը մինչ էր մինչ գտանային՝ երբ այս վերջինը դուրսէն օգնող մը չունենար։ Բայց Պիզմարք նորէն հանդիստ չէր մտածելով որ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ զինուորական ուժերն թերեւս անբաւական ըլլան Ֆրանսայի և Ռուսիոյ միացեալ բանակներուն դէմ դնելու, երրորդ դաշնակից մը գտնել ուզեց, այս երրորդը երիտասարդ Իտալիան եղաւ։

Պիզմարքի համար Իտալիա որքան որ ալ տկար ըլլար Ֆրանսայի բաղդատմամբ, կրնար զբաղեցնել զայն ինչպէս զբաղեցուց Աւստրիան Բէօնիկրէձի (Սատովա) պատերազմին. ըսել է որ Ֆրանգհուգերման երկրորդ պատերազմի մը միջոցին՝ Ֆրանսայի հարաւային արիւնեան բանակը զբաղեալ՝ այսինքն պատերազմի ելքին տեսակէտով անգործ պիտի մնար։ Այս ալ բան մըն է, մանաւանդ Պիզմարքի մը պէս խորթամտանց հանճարի մը համար։

Բայց ինչ պիտի ապահէր Իտալիա իր երկրորդ դաշնակցութիւնէն, բաղդն ու պարգևներն իր ծրագիրներուն հնազանդեցնող առնելի դիւանագէտը... Բրիսրիի նման գործիք մը գտաւ Իտալիոյ պաշտպանական և ազդեցիկ դիւանագէտներուն մէջէն, որոյ քաղաքականութիւնն ալ և ֆն Ֆրանսայնորուն դէմ ունեցած և ընծային ցանկութիւնն էր։ Մերունի Տէրբէթիս նախարարապետին յաջորդը Բրիսրի՝ միշտ համաղուած կերեւար թէ Ֆրանսա Իտալիան գրաւելու նպատակներ կը մտուցանէ դաղանօրէն։

1883 ին Ուսպէրթօ Ա-ի կառավարութիւնը երկու դաշնագրութիւնագրեց մին Գերմանիոյ և միւսն Աւստրիոյ հետ Ֆրանսայի և Ռուսիոյ դէմ։

Գերմանիա և Աւստրիա պիտի մնան Ռուսիոյ դէմ երբ իրենցմէ մին յարձակուի անոր կողմէ, նմանապէս Գերմանիա և Իտալիա պիտի միացեալ իրենց բանակներուն ուժերն՝ Ֆրանսայի դէմ եթէ այս վերջինը յարձակողական ըլլայ անոնցմէ միոյն վրայ։

Ահա այժմեան միջազգային հաւասարակշռութեան գլխաւոր երաշխաւորներն եղող երեքակ նիզակակցութեան հիմնական պարագաներն։

1884ին դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ լսուեցաւ թէ Գերմանիոյ՝ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Ռուսիոյ կայսրերը՝ 1872ի դաշնագրութիւնն վերանորոգել կ'ուզեն։

Ցիրաւի 1884էն մինչ 1885՝ վերոյիշեալ կայսրերը խոստացան ապահովել միջազգային խաղաղութիւնը։

Բայց տեսնենք թէ Պիզմարք ինչպէս երրեակ նիզակցութեան քով երկրորդ երրեակ նիզակցութիւն մը դրաւ Եւրոպայի դիւանագիտական կշիռին մէջ։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԻԵՏ ԱՆԻՄԱՍՏ

Տնտեսական Խորհուրդ մը, կամ այդ անունով բան մը ունէինք որ հրաժարեցաւ այս վերջերս, չդիմելով որ իր գոյութիւն ունեցած մէկ տունին՝ Եղեմոնոց Ճանաչաժողովին մը այ Կաղմուի Պարբերաքարանի կոչմամբ։ Պէտք ունի՞ ալ ասանկ ան։—Երբոր Խորհուրդն մը դայ Գնա մը դրաւել իրենց ծրագրին դիրքերնէն, ինչոր քէն ընելով պահի մը առջեւ կը քաշուին ու կուլան։

Ինչ որ է, Պարբերաքարանը տեսնելով որ չպիտի կրնայ հրաժարականը ետ առնել սակայն Որ Տնտեսական Խորհուրդ մը կազմեց, յայտարարելով թէ Եղեմոնոց Ճանաչաժողովին գոյութիւնը այդ տեսակ Խորհուրդի մը իրաւասութեանը չի դպչիր բնաւ։

Մարդիկը ամսագրած ձեւացան, Տնտեսական Խորհուրդը վերջնականապէս կազմուած հռչակուեցաւ, բայց կնոջը գուսարուելու զալուն պէս, ընտրուած անդամներէն մի միայն երկուքը նիստերուն երթալ սկսան։ Միւսները իրենց գոյութիւնն իսկ չէին զգացներ, ու չեն ալ զգացներ տակաւին։

Այսօր լրագիրներէն կ'իմանամ որ Պարբերաքարանը իրար անցեր է այդ իրողութեան հանդէպ. գոնէ տարբեր ենթադրութիւն մը ընել անկարելի է հետեւեալ հրատարակութեան համար։

«Ցառաջիկայ հինգշաբթի հրաւէր պիտի ըլլայ Տնտեսական Խորհուրդին անդամներուն, և եթէ յիշեալ երկու անդամներէն զատ ուրիշ եկող ըլլայ, առնոսպետի ընտրութիւն պիտի կատարուի, բայց եթէ անպանծանութեան մեայ Հրաւէրը, այն տունն Բաղ. Ժողովը պիտի խորտի նոր Տնտեսական Խորհուրդի մը կազմութեան վրայ, քանի որ Օրէնքին արամադրութեամբ երբ Ժողով մը կամ Խորհուրդ մը իր մեծամասնութիւնը կորնցնէ, կազմալուծած համարուելով նոր մը պէտք է ընտրուի։»

Այս իրաւանցումին հանդէպ չիտակը չեմ կրնար զարմանքս զսպել։

Թօհաֆ բան..., Օրէնքին այդ միեւնոյն արամադրութիւնը որ վերոյիշեալ հատուածին մէջ յիշատակուած է, գոյութիւն չունէր արդեօք ան ատենները՝ երբ նախորդ Տնտեսական Խորհուրդին տխուր անդամը պարբերաբար նիստ կ'ընէր իրր ատենադպիր, իրր ատենադպիր ու անդամ, քննութիւններ կը կատարէր, որոշումներ կու տար, և նոյն իսկ... կը խորհրդակցէր (թերեւս իր շուքին հետ), ինչպէս թերթերն կը հրատարակէին։

Այսօր, այդ մէկը երկուքի բարձրացած ըլլալուն հակառակ, ամէնքն մտքը կ'իյնայ թէ օրինական արամադրութիւն մը կ'արգելէ եղեր Տնտեսական Խորհուրդին հանդամանքը ուենեցող մ'և է մարմնի նիստ գումարել առանց մեծամասնութիւն դոյզնագոյնի քլլալուն։

Այս հաշուով, նախորդ Տնտեսական Խորհուրդին գործունէութեանց մեծագոյն մասը անվաւեր է ուրեմն։

Անիմաստութեանց ցանց մը որ ապրելի դատանէ մը աւելի պէտքեցած կ'երեւայ։

ՄԻՔԱՅԵԹԻՍ

ՎԱՐԺՈՒՀԻՆԵՐԸ

Ցէմմինդմը երբ Եւրոպայի մէջ իր յաղթանակը կը բանի և ազատ ասպարէզներ իրենց դռները կը բանան իրական սեռի առջեւ, հոս տեսակ մը սոսկումով կը դիտուի հայ վարժուհիներու թողոյն յաւելումը կրթական գործին մէջ։ Բոլոր աղէտ մը։ Աւստրիէրներն են մանաւորաբար այդ վախը սնուցանողը, իրր ապագայ վտանգ մը իրենց կլաղաղի կեանքին, հացի խնդրոյն, քանի որ վարժուհիներն չատանալով իրենց գործը այդ համամասութեամբ պիտի պակսի։

Նախ հոգէի գիտնալ թէ ուսուցչութիւնը դասակարգ մը ապրեցնելու միջոց մըն է թէ, սերունդները դաստիարակելու գործ մը. եթէ այս վերջինն է ինչ արժէք կրնայ ունենալ այդ յաղորդը։ Բայց վարժուհիներն չատնալով իրենց բանիը միայն կ'ատանեն կրթական գործին մէջ առանց երբեք ուսուցչայ մնալու։ Կազմական կանոնագիրը բացարձակ կերպով վարժուհիներու կը յանձնէ աղջկանց դասարանի գործը, և եթէ մինչև ցարդ վարժուհիներն սակաւաթիւ ըլլալով ուսուցիչներն կը դասախօսէին մեր վարժարաններուն մէջ, դիտմամբ մըն է, ինչ որ իր անպարեհութիւններն ունի, գայթակղեան պատճառներ արդիւնք են այդ դիտման։ Եւ եթէ կը դժգոհինք թէ դեւասի ուսուցիչներ կը գրաւեն մեր դպրոցները, ինչո՞ւ դոն չըսենք երբ վարժուհիներն գալով կիւրացնեն իրենց բանիը։ Եւ թէ վարժուհի մը լուսադոյն կերպով կրնայ հասկնալ աղջիկ մը սիրտը, ինքն ալ ապրած այդ տարիքով գիտէ թէ հանգիստ ինչ նշանակութիւն, ինչ փայփայանքներ կը սիրեն, և թէ ծանր բան մը ինչպէս պիտի կարէր անոնց փափուկ սիրտը։ Հապա երբ աղջիկ մը անակնկալ յուզում մը ունենայ զվարժուհին մայր կամ քոյր մըն է չկրնայ առանց վիրապատուհի բացուիլ անոր։ Նոյնը պիտի կրնար ընել նոյն իսկ ծերուկ ուսուցչի մը։

Առարկութիւն կ'ըլլայ թէ վարժուհին ամուսնութենէն կը հեռանայ իր պաշտօնէն և թէ այս կերպով կը վնասուի կրթական գործը։ Նախ ընդունինք որ նոր մեծամասնացած վարժուհիներ ալ չեն պակսիր մեր մէջ։ երկրորդ՝ ինչո՞ւ կը մեղադրէք միայն վարժուհիները։ Դասատուները նուազ մեղադրելի՞ են որ լուսադոյն գործ մը գանելով անմիջապէս կը հեռանան այդքան փափաքով նեղուած այդ ասպարէզէն։ Նոյն իսկ կան չատնալ որոնք գրեթէ բոլորովին ձանձրացած ու վհատած ուզելի լաւ կը սեպեն քանանալ աքեմի տակ ապրատանիլ, ալ և ապրատ չնչելու համար։ Ինչ որ կարծեմ քանանան այնքան դատապարտելի չը նշանակէր որքան մայրը վարժուհի։

Տարիներէ ի վեր ուսուցիչներ գործի գլուխ անցան էին և դժգոհ էինք տրուած կրթութենէն, այս հոգոր ապացոյց մըն է թէ անոնք անկարող են վարժուհիներու կատարած գործը ընելու։ Հազիւ մէկ քանի քարի է այս վերջինները աւելցան և անա այդ չըրջանին մէջ ամէն տարի մէկ մանչուկ դէմ հինգ աղջիկ չըլլանալու կ'ընծայուի Ուսումն. Խորհրդոյ և այնպէս աղջիկ։ Թիւ մըն ալ վարժուհիներու յանձնուի աղջկանց դասարանութիւնը, կը հաւատամ թէ արդիւնքը պիտի ճախող պիտի ըլլայ։

Լ.ԹԷՕ

ԿՈՄԲԻԿԻՈՍԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՄԵՐԻԿԱՆ The Great Pound World չարաթաթերթին վերջին թիւերէն մէկուն մէջ կարդացի հետեւեալ յօդուածը՝ զոր մինչ տուելի հետաքրքրաշարժ հանդամանքին պատճառով, կը փոխամ նոյնութեամբ հրատարակել։

Միացեալ Նահանգներու չինական դեսպանը, Վին Թինկ Ցանկ, վերջերս ուշադրաւ բանախօսութիւնը արտասանեց Կոմբիկիոսականութեան վրայ։ Անգլիերէնի մասին անոր հեղինակութիւնը և ստացած դասարակութիւնը, դուցէ քանի՞ և է չինացի մը յարմարագոյն անձը Լրջանի վրայ արտայայտելու համար չինական վարդապետութիւնները, արեւելեան եղանակով մը որ կարենան հասկցուիլ Արեւմտեան ականջներէ։ Անտարակոյս, ամերիկացի ընթերցողը չկրնար հաճելի ըլլալ ասոր կրօնական տեսութիւններուն, սակայն Զինու կացութեան նկատմամբ իր ըրած պատմութիւնը՝ ըստ ինքեան այնչափ յատակ է որ կ'արժէ համառօտել զայն առանձին։

Պ. Վիլ. նախ և առաջ ի վեր կը հանէ Կոմբիկիոսականութիւն, Թաոականութիւն ու Պուտտայականութիւն միջև եղած տարբերութիւնը։ Երեք դրութիւններ, կ'ըսէ, չունին հաւասար կուռան Զինու մէջ։ Թաոականութիւնը և Պուտտայականութիւնը պաշտօնապէս կրնան ճանչցուիլ տարրական պարզ դաւանութիւն, — ինչպէս մեռեալի մը թաղումը սակայն ոչ մէկուն սիրելիներն ու պատուէրները իր արմատներ ձգած են ժողովրդի կեանքին մէջ։ Կոմբիկիոսի վարդապետութիւնները Զինայ կոդմէն կեանքի իրական գործնական կանոն նկատուած են։ Որքան ժողովրդին մասնաւոր մակարդակը բարձրանայ, նոյնքան Պուտտայականութիւնը և Թաոականութիւնը կը կորսնցնեն իրենց կարեւորութիւնը, մինչ Կոմբիկիոսականութեան մասին անոնց հաւատքը կը զօրանայ։

Կոմբիկիոսականութիւնը պաշտամունքի դրութեան կամ վարդապետութեան մը սովորական իմաստով հասկցուած կրօնք մը չէ։

Կոմբիկիոս չէ ուրացած աստուած ծային գերագոյն էակի մը գոյութիւնը՝ բայց Աստուծոյ մը և հանդերձեալ կեանքի մը վերաբերմամբ ամէն հայեցողութիւն անօգուտ նկատած է։ Երբ իր աշակերտներէն մէկը հարցուց անոր թէ, «Ինչ է մահը.» ան պատասխանեց «Տակաւին չէք գիտեր թէ ինչ է կեանքը, ուրեմն ի՞նչպէս կրնաք ծանօթանալ մահուան։»

Կոմբիկիոս մարդը կը նկատէր իրեն կենդանի մը՝ օժտուած ընտանեկան բնազդներով։ Մարդուս ընկերականութիւնն զան, ան կը մակարդէր հետեւեալ առնչութիւններ. Ծնող ու զաւակը, երեց ու կրտսեր, եղբայրները, այրը ու կինը, բարեկամական յարաբերութիւններ։ Այս առնչութիւններէն իւրաքանչիւրին սահմանուած են յատուկ պարտականութիւններ, որոնց կատարումը՝ մարդս ընկերութեան ցանցի մէկ անդամը կը հանդիսացնէ։ Մասնաւոր կարեւորութիւն ալ դրուած է որդիական սիրոյ։

Պ. Վիլ. Բրիստոսի լաւագոյն ճանչցուած վարդապետութիւնները քննելով կ'աւելցնէ.

«Աստուածային պարտիմ թէ ամենը ազնիւ ու մեծ իրայայտութիւններ են, բայց բնորոշական դերազանցութեան այսպիսի ամիսման մը չափազանց բարձրը է տկար Մարդկութեան համար։ Հաւանական չէ որ այս աշխարհիս մարդիկը երբէք անոր հասնին։ Բրիստոսեայ ազգերը այդ տարիներէն չատ ու չատ վար ինկած են։ Սիրեցէք ձեր թշնամիները, կը պատուիրէ Բրիստոս, սակայն ճիշդ այս պատճառն քանի մը միսիոնարներ Զինու մէջ վրէժ և արիւն կ'աղաղակեն, և քրիստոնեայ բանակները կ'այրեն տուներ ու դիւղեր, ոչ տարիք և ոչ սեռ նկատողութեան կ'առնեն իրենց անխնայ կոտորածին մէջ ու կը յարիշտակեն ամէն բան որ կարող կ'ըլլան ձեռք անցուցեալ։ Ինչ մեծ անդունդ գտանանքին ու գործողութեան մէջ։ Բայց ո՛ և է պարագայի տակ Բրիստոսի պատուիրաններուն պահանջածը կատարել դժուար է։ Երբէք չեմ հանդիպած մէկուն՝ որ այս պատուէրին հաւակերպիլ ուզէր։ Կոմբիկիոս այսքան խստապահանջ չէ եղած։ Երբ հարցուցաւ անոր թէ չարիքը պիտի փոխարինէ՞ բարութեամբ, պատասխանեց. «Փոխարինեցէք բարութիւնը բարութեամբ և չարիքը արդարութեամբ։» Չարիքը արդարութեամբ փոխարինելն սակայն ի՞նչդեր յայտնել թէ այդ փոխարինութիւնը ըլլալու էր արդար, որոշ և իրաւացի. այլ սակայն չէր վաւերացներ «աչքն ընդ աչանը», ոչ ալ վրիժառութիւնը, քրիստոնէական ոգւով, ինչպէս մերթ կը պատահի քրիստոնէական հաւատքը դատանող ժողովրդոյ մէջ։

Ամէնէն ուշագրաւ պարագան, ուր կը միանան Բրիստոսի և Կոմբիկիոսի կարծիքները, կը գտնուի սա ոսկի հատարին յայտարարութեան մէջ. Բրիստոս ըսած է, «Ընէք այն բանը ուրիշներուն՝ ինչ որ կ'ուզէք որ անոնք ձեզի ընեն։» Կոմբիկիոս կ'ըսէ, «Մի ընէք ուրիշներուն այն բանը՝ զոր չէք ուզեր որ անոնք ընեն ձեզի։» Ասիկա Բրիստոսէ հինգ հարիւր տարի առաջ յայտնաբարուած էր և թէև ձեւը մասնական է, սակայն թէ որ զննելու ըլլաք, մեծ տարբերութիւն մը չպիտի տեսնէք։ Քանի մը թեթեւամիտներ փորձած են ապացուցանել թէ այս երկու ձեւերը նոյն դաղափարը չեն արտայայտեր, ծանրան եղ ալը կարծեմ թէ խօսքի ձեւին մէջ եղած այդ տարբերութիւնը պարզապէս անուանական է։ Ո՛և է գնահատումով, խմաստնին կը մնայ, և ով որ զայն կը գործադրէ, դասանութեամբ ըլլայ Բրիստոնեայ մը, ըլլայ Կոմբիկիոսական մը, ճշմարտապէս բարի մարդ մըն է։ Ցորչափ աշխարհս սեւէ, Կոմբիկիոս ու Բրիստոս նոյն ուղղութեամբ ու գլխաւորաբար նոյն ջանքին կը քալեն։ Բարի Բրիստոնեայ մը բարի Կոմբիկիոսական մըն է և բարի Կոմբիկիոսական մը բարի Բրիստոնեայ մըն է։ Կոմբիկիոսի հետեւող մարդիկ տասերեք դարերէն ի վեր Կոմբիկիոսական կոչուած են մեծ հանդերձեալ աշխարհին մէջ։

Այն բանախօսութիւնը արտասանելուց առիթիւ՝ Պ. Վիլ. կ'ուզեր ասնուիլ թէ յարձակումներ է Բրիստոնէութեան դէմ։ Ակասն ինչ այդպիսի դիտում մը ունեցած ըլլալը կը մերժէ, պնդելով որ պարզապէս փոփոխած է շեշտել թէ Կոմբիկիոսականութեան լուսաւորները գործնական են։ Իր կարծիքին՝ Նայիլով ուշիմ նասիմանար Կոմբիկիոսի վարդապետութիւններն ընդունելու կը հակամիտ։

Թ. ԹԷՕ. Ց ՇՈՒՊԱՐԱՆԵԱՆ
Աչք. Մասալ

ՀԱՃՈՅՔԻ ՄԸ ՁՈՒՀԸ

Հասած ու սեւերով պատած դեռատի կին մը՝ իր քաշած ամենամի սաստիկ քներէն վերջ դարձեալ համակրելի դիմագծերով, ամէն առաւօտ շուկայի ճամբուն վրայ մեզի կը հանդիպէր, իր վեց եօթը տարեկան պատռած զգեստներով ոգեւոր ձեռքին բռնած, երբ արագ արագ կը քալէր։

Կը հանկցուէր թէ սպասաւորի կեանք մը ունէր ան։ Բարեկամս զայն մատնանիշ ընելով հարցուց.

— Գիտե՞ս թէ ո՞վ է այս կինը։

Չէի ճանչցած տառապանքի դատապարտած այս կինը ու պատասխանեցի բացասական եղաւ։

Սարսափելիս երերցաց, զարմացմամբ նայեցաւ ու ասելցաւ։

— Ամէն մարդ գնոր պատմութիւնը դիտէ սա երբ հիմայ քիչ ալ տարամեմ անոր ունեցած վիճակը։ Հատ մը մարդոց պէս դուն ալ ըլլիսկ սիրտ արդահատանք դիրքի այն կիրքի։ Դրան վրայ մինչեւ անգամ ուշադրութեամբ նայած չէիր։

Ինչ էր արդեօք։ լարուած ուշադրութեամբ մը մտիկ ըրի Արամին ամբողջ պատմութիւնը որ արդարեւ ամենէն արգահատելին էր իր ամբողջ պատմութիւններու։ Ու ինչ կարդիս եւ ալ մեղադրանաց եղած չեմ ըլլար պատմելով ձեզի Արամին պատմածը որ հետեւեալն է։

—«Ան ատեն գաղոյական էի ես ու տարիքս հազիւ տասնուհինգ։ Ս... թաղը կը լմնակէինք ու մեր Ցիշա դիմացը անակի մը մէջ կապրէին այս խեղճ կինը և ծանանակէն չատ առաջ ծերացած մայրը։

«Մայրը աւելի պիտի նախընտրէի ես այն կեանքէն, այն կեանքէն որ Զարուհինոյն էր (այս էր իր անունը), սրբատաճիկ կեանք մը հասցնող ու մաղթելիս։ Մայրս ու աղջիկ որովհետեւ չատ կանուխ կորսնցուցած էին իրենց հայրը կապրէին «սիվալ» բանելով։

«Որչա՞փ կը մեղանայի խեղճ Զարուհիին։ Ամենայն հարիւր տարի առաջ յայտնաբարուած էր և թէև ձեւը մասնական է, սակայն թէ որ զննելու ըլլաք, մեծ տարբերութիւն մը չպիտի տեսնէք։ Քանի մը թեթեւամիտներ փորձած են ապացուցանել թէ այս երկու ձեւերը նոյն դաղափարը չեն արտայայտեր, ծանրան եղ ալը կարծեմ թէ խօսքի ձեւին մէջ եղած այդ տարբերութիւնը պարզապէս անուանական է։ Ո՛և է գնահատումով, խմաստնին կը մնայ, և ով որ զայն կը գործադրէ, դասանութեամբ ըլլայ Բրիստոնեայ մը, ըլլայ Կոմբիկիոսական մը, ճշմարտապէս բարի մարդ մըն է։ Ցորչափ աշխարհս սեւէ, Կոմբիկիոս ու Բրիստոս նոյն ուղղութեամբ ու գլխաւորաբար նոյն ջանքին կը քալեն։ Բարի Բրիստոնեայ մը բարի Կոմբիկիոսական մըն է և բարի Կոմբիկիոսական մը բարի Բրիստոնեայ մըն է։ Կոմբիկիոսի հետեւող մարդիկ տասերեք դարերէն ի վեր Կոմբիկիոսական կոչուած են մեծ հանդերձեալ աշխարհին մէջ։

Այն բանախօսութիւնը արտասանելուց առիթիւ՝ Պ. Վիլ. կ'ուզեր ասնուիլ թէ յարձակումներ է Բրիստոնէութեան դէմ։ Ակասն ինչ այդպիսի դիտում մը ունեցած ըլլալը կը մերժէ, պնդելով որ պարզապէս փոփոխած է շեշտել թէ Կոմբիկիոսականութեան լուսաւորները գործնական են։ Իր կարծիքին՝ Նայիլով ուշիմ նասիմանար Կոմբիկիոսի վարդապետութիւններն ընդունելու կը հակամիտ։

Թ. ԹԷՕ. Ց ՇՈՒՊԱՐԱՆԵԱՆ
Աչք. Մասալ

բուհին դեռ անգիտակ կեանքի փոյթքանին դպրոցական խնդիր խոշ մասնաժումներով զատելով ամէն բան՝ երբ առաւօտուն կանուխ եղած կը ծանոյցի զինքը միշտ իր գործիքին գաւազանը ձեռքը։ Հազիւ 23 գարունները բոլորած չարաչար աշխատանքի մը մանուկը օրն ի բուն՝ ու այգինքը ոչինչ։ Մայր ու աղջկան աշխատանքը հազիւ 3-4 դահեկան արդիւնք մը յառաջ կը բերէր. ու գրեթէ անգութ գայրոյթ մը կ'զդայի բաներ կանուչնին իրենց ժպտած այն երիտասարդներուն, որոնցմէ մին կրնար ամուսնութեան ազնիւ Զարուհին որուն. ֆիզիքական ամէն կերպով գեղեցկութիւնը պիտի կրնար ամէնէն դժուարաւանները իսկ գոհացնել ու այսպէսով ազատել զանոնք աչի չարչարանքի կեանքէն, օրէ օր հատնումի տանող այդ ճանապարհէն։

«Գրեթէ պէտք օր երեկոյեան գէմ ուսելի սրտաճմլիկ անտարաներու ակնոցաց կ'ըլլայի դաղտուրէն. հացագործը, նպարավաճառը և ուրիշներ կարգաւ կուգային իրենց ամէնէն կոպիտ վարմունքով, գանձելու համար ունեցած քանի մը դահեկանի պահանջքին։ Շատ քիչ անդամ մեայն կը գոհանային, հակառակ դպրոցական զարդարուքով ետ կը դառնային յանդգնօրը միեւնոյն թատրը ներկայացնելուս։

«Արժանապատուութիւնը որ էապէս չտա քիչերու քով կը գտնուի, ունի Զարուհի։ Հիմակուան պէս միտքս կուգայ այդ օրը երբ Զարուհիին մայրը յուսահատ դպրոցական պոռչտուքներէն կերպով դրացնելու համար մէկէն քիչ մը հատակ տեսը ուզելու. պատուհանին առջեւ նստած լսեցի, ներսէն Զարուհիի խեղդուկ ձայնով սա քանի մը բառերը իր մօրը ուղղած դառնութեան լեցի չընելու համար ինքզինքը այնպէս նեղուելուն։

—Մա՛յր, մի՛ ուզեր տա։

«Պէտք իր անմեղ արժանապատուութիւնը յանձնած էր ոսկիներու, Զարուհին սենեակին խորը պտտած էր։

«Սրտիս խորէն ցաւեցայ այն օրն ալ երբ երեկոյին մայրս պատմեց թէ խեղճ Զարուհիին այնպիսի աչքի լոյս թաս փելով բանած գործերուն սահարէ դաւական քանակութեամբ, առարկելով թէ գործերը լաւ բանուած չէին։ Ամբարար կարած էր իրենց վճռագիրը։ Եւ կը նկարագրէր խեղճ կնոջ ինչահատ սուն պարագայ դառնալը։ Եռելոյ ցընելով թէ այն օրը հացագործը դարձած էր հաց նուէր։

«Այդ վերջի քանի մը բառերը հազիս ինցեց։ Երբ ինքներնս մաղեցի թէ խեղճ Զարուհիին ոսօրի մուտքս կրնայն ըլլալ։

«Դպրոցականի պղտիկ կերեզն չատ բողոքից կեանքի այս պեսակ անիրաւութեանց դէմ ու դառնաչաս լայն այն զերը։

«Պղտիկ ու խարուսիկ երջանկութեան քոյր մը ծածկուեցաւ Զարուհիոյ քաշած այնչափ ուսանողներու վրայ։ Գնոնի մը ամիս վերջ, երբ օր մը անսայ թէ անոնք զայնած թիրոյին պարագայ էր։

«Քիչ չատ հարուստ մարդ մը ուզեր էր Զարուհին իրեն կին դնել։ Այս հիմակուընի հոն փոխադրուեր էին։ Այս կարճ պատմութիւնը դրաւ երեսին մը երբ դրան առջեւ հանդիպած էինք մեր դրացիներէն մին, ու խեղճ մը ուսեցուցաց։

—Դուսանիք մը կայ բանդ չեմ հասկնար։

Այլ կրնար ըլլալ այս պատմիչը։ չատեր ալ միանգամայն թերեւս նոխանձած էին վեղոց Զարուհիին գործերուն սահարին վրայ։ Բայց ամենէն երբ խաղաղ թէ՝ որիկայ խիզ մը իր ձեռքը ուռեցած քիչ մը գրիմին յենած այնպիսի ծանրոց դարձարարով մը, իրր թէ դրսեւով ամէն բան կրնար ընել, որպան ճշմարտ գործ մը ըլլար այն, ուր վերանցակ թշուառութեան ձեւ բանուորուն մասնուած կեանքին վրայ կերս ուրի եւ թափառած էր անոր մրուրին մէջ։ Ա. ուր անունը իր մեկ վայրկենի վատ հաճոյքին համար։ արդ սանդ կարծաված էին։

Այս խեղճ քաղաք, որ ամէնի պէս գունէր երջանկութեան ու վերարարոյ ճեռքի մը ա. կը յուսար որ թերեւս դառն յուսախարութիւնէ մը այս վիճ ճակին հասած էրդ։

Խեղճ քարեկամս հոգ կանգ ուրաեւ խուլ բարկութեան մը ազդեցու թիւնտակ լռեց։ Հեռաքրքիր ըլլալով մանաւանդ իմանալ թախանձելի չարաբակերս իր տեսուր պատմութիւնը։ Աչ բան յայտնի կերպով բացատրեց զբ աւելցուց։

—« Մայր ու աղջիկ միանգամ կերպով կարծելով թէ ալ երջանկութիւնը զարկած է իրենց դուռը, ինքզինքնին յանձնած էին վեղոց Զարուհիին գործերու ուսանին մասնաւոր թերեւս նոխանձած էին վեղոց Զարուհիին գործերու ուսանին մասնաւոր քիչ մը տունէն երբ խազաւ թէ՝ որիկայ խիզ մը իր ձեռքը ուռեցած քիչ մը գրիմին յենած այնպիսի ծանրոց դարձարարով մը, իրր թէ դրսեւով ամէն բան կրնար ընել, որպան ճշմարտ գործ մը ըլլար այն, ուր վերանցակ թշուառութեան ձեւ բանուորուն մասնուած կեանքին վրայ կերս ուրի եւ թափառած էր անոր մրուրին մէջ։ Ա. ուր անունը իր մեկ վայրկենի վատ հաճոյքին համար։ արդ սանդ կարծաված էին։

«Քիչ մը դրամով ամէն բան գնուած էր, չատ մը ապառնիքներ ալ եղած էին որոնցմէ վախցած կաշկանդուած մնացին, դարձեալ իրենց արգահատելի կեանքը ձեռք առնելով։

«Հիմա իր հետը եղող այդ պղտիկ աղան այս խարէութեանց արդիւնքն է. խեղճ աղան անգիտակ խարեպատիր գողութեան պատճառներուն, հիմակ Ենք թշուառութեան. մանուած ալ զիսէ ապագան իրեն համար ինչ անակնկալներ պիտի անօրինէ։

«Դեռ երկու տարի առաջ մեզի դրացի էին. խղճի անգիտակից շատ մը մարդեր ամուսնութեան խոստումով վարեցին խեղճ Զարուհին։ Վերջին վայրկենին իրենց հօրմէն ճնցած տնանէ ալ ծանոցին պարտքերնին գոցելով համար։

«Ու անկէ վերջ չդիտեմ թէ ուր դացին, այս ճամբուն վրայ է որ ամէն առաւոտ կը պատասխի իրեն, ակամայ հեռուէն ցաւելով իր այնքան քաշած ու դեռ քաշելիք տառապանքներուն վրայ։»

Հոս վերջացուց բարեկամս իր սրտամրմիկ պատմութիւնը և արդէն հասած էինք ամէնիս. այդ օրը չատ տիսուր խանութեցայ խորհելով։

Յ. Պ.

ԽԱՐՇԻՆԻՑ

ԱՄԵՐԻԿԱ ՎԻ ԱԼՄԱՆԻԱ. — Վաղ չենկիմնական իւար օրանորդնա կէօրէ Ամերիկա խարիսիկ նէղարէթի Ամանիանին Վէնգլուէլա ապրիլնաէ քաղաքին Մարիէրէթ ասարանը՝ եկեցա օ հիվարտա ապր ելը լիմաչվէ կա քէօրմին ալ տէրսը զապի իթմէքթէնա լվարտնա պա լմամարդնա տապր։ Հիւբիվէթի մէկ բերէ մարդաբը Թէքէրինա պարդրնը պէտան էմմէշ։

ՊՕՏՐԼԷՐԻՆ ՄԸՐԴՍԱՐԸ. — Պիր թանթանան պիր չոդ ինկիլիզ զազէթաբարը՝ ասիկեր Թարաքանա ինկիլիզարապաշ Վէքիլ Լորա Սալիսպիրի կիպկէվքի Պոթրլէրին մէջ օլմասը ինչան հէր թիւրլի թէտարէք միւրաճաաթ լիմաբրէրի հաւամ՝ պիրագաբ ինկիլիզ զազէթարը ան Պէրլրէրին մէջ պատրաստ ալտը։ Պոթրլէրին մէջ պատրաստ ալտը։ Հիւբիվէթի մէկ բերէ մարդաբը Թէքէրինա պարդրնը պէտան էմմէշ։

«Հիմա իր հետը եղող այդ պղտիկ աղան այս խարէութեանց արդիւնքն է. խեղճ աղան անգիտակ խարեպատիր գողութեան պատճառներուն, հիմակ Ենք թշուառութեան. մանուած ալ զիսէ ապագան իրեն համար ինչ անակնկալներ պիտի անօրինէ։

«Դեռ երկու տարի առաջ մեզի դրացի էին. խղճի անգիտակից շատ մը մարդեր ամուսնութեան խոստումով վարեցին խեղճ Զարուհին։ Վերջին վայրկենին իրենց հօրմէն ճնցած տնանէ ալ ծանոցին պարտքերնին գոցելով համար։

«Ու անկէ վերջ չդիտեմ թէ ուր դացին, այս ճամբուն վրայ է որ ամէն առաւոտ կը պատասխի իրեն, ակամայ հեռուէն ցաւելով իր այնքան քաշած ու դեռ քաշելիք տառապանքներուն վրայ։»

Հոս վերջացուց բարեկամս իր սրտամրմիկ պատմութիւնը և արդէն հասած էինք ամէնիս. այդ օրը չատ տիսուր խանութեցայ խորհելով։

Յ. Պ.

ԽԱՐՇԻՆԻՑ

ԱՄԵՐԻԿԱ ՎԻ ԱԼՄԱՆԻԱ. — Վաղ չենկիմնական իւար օրանորդնա կէօրէ Ամերիկա խարիսիկ նէղարէթի Ամանիանին Վէնգլուէլա ապրիլնաէ քաղաքին Մարիէրէթ ասարանը՝ եկեցա օ հիվարտա ապր ելը լիմաչվէ կա քէօրմին ալ տէրսը զապի իթմէքթէնա լվարտնա պա լմամարդնա տապր։ Հիւբիվէթի մէկ բերէ մարդաբը Թէքէրինա պարդրնը պէտան էմմէշ։

ՊՕՏՐԼԷՐԻՆ ՄԸՐԴՍԱՐԸ. — Պիր թանթանան պիր չոդ ինկիլիզ զազէթարը՝ ասիկեր Թարաքանա ինկիլիզարապաշ Վէքիլ Լորա Սալիսպիրի կիպկէվքի Պոթրլէրին մէջ օլմասը ինչան հէր թիւրլի թէտարէք միւրաճաաթ լիմաբրէրի հաւամ՝ պիրագաբ ինկիլիզ զազէթարը ան Պէրլրէրին մէջ պատրաստ ալտը։ Հիւբիվէթի մէկ բերէ մարդաբը Թէքէրինա պարդրնը պէտան էմմէշ։

«Թայմզ» զազէթասին ասխի Բրլիօրիսան ալպրը թէքէրգեանմէ օգուտանալ գէօրէ՝ անտարբեր քի. չակա մաշտարէպ ապա ունէ դրէ մէկմանիսէ Ամերիկայի ձէնսուպիսէ չմնգվ գէր պաչար տէմէր տէր։ սիմմէկէնէ օլաբաչ՝ կէլէնէր իւր պատասխանի զիսէնաչ։ Պոլշէվիքներն ինկիլիզ գէր թէր Թէրբ վէ Թիւրքնէր օլարը մէկնագրիլ մնմիշ տիր։

ԼՕՐՏ ՍԱԼԻՍՊԻՐԻՆԵՆ ՆՈՒԹԳԷ. — Լոնտրասա։ չէրի հաղան ան իշխանութիւնէ Դիւանթամ Գերդասը Թարաքանա Գերդասը Գիւանթամ Վերէրէն դիւանէթամ։ Ինկիլիթէրա պար վէքիլի Լորտ Սալիսպիրիմ սիմէնէ նոթգը իրար իթմիշ տիր։

«Շոմ չոն պէշ անէնէ զարթիրնան ճէրնամ իսէն վանգնատա դարդրնամագ օլուրսա, Գերդի տանիսանա թէնարէգ ինէրիզ քի, պունանան ասլայը հիւբիսէթ նիչ դիր վէՀէլ մէսուլ խանէմէզ։ Հէր նէ գառար չու ասն իբի սէնէ զարֆնան սէՀթիւլէն գանդարա ֆէսա իտիրէն պէՀլիք մէնդանդարան ասլայը թէՀսանէք իթմէք գարդ տէրկ իսէ ատ, մէսէլէ կնդէնճ թէՀարդ խարդ ալնի հանէ, գունարդն պիր թագէմ գարդարէր սէպէպլէր թանթրնտա օլարդը մէկտանա չէրգար։

Ինկիլիզէա հիւքիւմէթի քէնար գանվէրինի ալէմ կէսանէրիպ, նուֆուզուար մուհանգամա իթմէք իչին թարիխնէ։ չիմտիէ գառար միալի կէօրիսնէմիշ պիր մուհարէպէ իթմէքատ պիր։»

Պու նոթգ իւզերինէ, ազատան պաղբարը Ինկիլիթէրա հիւքիւմէթինին գուարէթի՝ իչլա մուհարեպէտէն սոնրայը էքսիլմիշ օլառուզունու պէյան իթմիշլէր խէ, Լորտ Սալիսպիրի՝ սօնագ գանդա ճէվապ վէրէրէք, սէմիշ տիր քի, Ինկիլիթէրանին արթրգ մուհարէպէ իթմէք գուվվէթի օլմասը դոլայը պէՀան իսիլէն սէօղլէր կանլը վէ էսասսըզ տիր։

Միւհարիրլէր նազարը կէօրէ Պէօյիւք Գրիթանիէնի գուվվէթի վէ ազամէթինի սիւնէսայա գարշը կէօսթէրմիշ օլառուզունան, պու կիւն հէր հանկը պիր միլլէթ Ինկիլիթէրանին հուգուգունա թէՀավուզ իտէճէք օլուրսա. քէնտիսինի սիւսնամէն էս սէՀլէթիլ վէ գուվվէթի պիր սիւզմէնի գարշուսունա կէօրէ էտէճէք գանի տիր։

Մինիսթրլէր սանէսնամէ իտարէնի անքէրիմիզնի նէ կիպի գէտուրլիրը օրտուպիր անպասրգ։

ՐՈՒՄԱՆԻԱ-ԵՈՒՆԱՆԻՍԹԱՆ. — Ալբանա խանդրլէրի նազարէն Եունան գըրաը հաչէմիս ժօրմ հաղրէթլէրինին բարբիկ օլառուզը Բարա գրէնլիքը կէչէն բազար իրմէնի կիւնի ալաթանկա սարի օր բանանէլէրնում Թրիէնթէ ամանրնա մուվանէէթ իչէմիշ տիր։ Ֆարմանանան չիսանէթինէ լէր ամ լիման խարիսնամ չէնկէր էնսանդոլանա մէՀպուտ գէլմուշ տիր։ սէֆինէնին վիրուսանի մութէգարիզ վալի Միսիս Կէօրմին նէ էշէր Կամնի Միսիս Սգարբա վէ նուեան ժէնէրալ գօնսօլօսը սէֆինէյէ կիրմիշլէր։ Վէ վալի գրբալ հաղրէթլէրինէ Աւսթրիա իմպէրաթօրը վէ Մառաբիսիան գրբալը հաչէթլուգարանա սարա՝ հաղրէթլէրի նամբնա օլարագ բասիմէնի թոշ սանարի իչմա իչլէմիշ տիր։ պիր միանամէ սոնրա Բօսանիա գրբալը հաչէթլու Գարոլ հաղրէթլէրինին ճամէրի խուսուսնի Միսիս Կէրարգովէօթի տախի սէֆինէյէ կէլուզ գրբալ Գարոլ հաղրէթլէրի թարաֆրնանան բանէմէնի լազգէնի իճրա իթմիշ վէ միւՀէգարիլին գրբալ ժօրմ հաղրէթլէրի Ապգանիա պէլէտիսէ բէյնիսի սօքթէր Սիմանիր իլէ Սարգանա պալ բարինպիրի Պարոն Սմիթի, Միրալայ Պախթէրի վէ դէվամը սարիբի հուգուրնա գարարլ իթմիշ տիր։ Սաաթ օն պիրսէ հարա գէնգի սիւքիւնէթ խէրէք սէֆինէ լիման տախի օլմուշ վէ միւՀէգարիլին գրբալ Գարոլ հաղրէթլէրի սէֆինէյէ կէլուզ գրբալ ժօրմ հաղրէթլէրինի զիհարէթ իչլէմիշ տիր։ սահի պէչէտ գրբալ ժօրմ հաղրէթլէրի զարանա չզուզ գրբալ Գարոլ հաղրէթլէրինին իգամէթ իթմէքսէ օլառգլարը ինդիրինէէ կիմմիշ վէ օրտա քէնտիլէրինէ մախսուս տարիրէէ չէքիլմիշ տիր։

Ֆէլսաբը կիւնի գրբալ ժօրմ հաղրէթլէրինին չէրէֆինէ օլարագ՝ գրբալ Գարոլ վէ գրբալիչա Էլիզապէթ թարաֆրնանան պիր զիսֆէթ քէչիսէ օլանմը վէ միւՀէգարլէն Ֆիլատէլֆիա կիմմիշլէր տիր։

Բէյան մուգաբէլէ Բօսանիա կարէթլարը մէնմնսիյէթլէ թէլգրաֆ իլէտէքսէ տարլար, «Գորէսբօնտանտ Բօլիմիզ կազէթանքնին պէյանանա կէօրէ գրբալ ժօրմ հաղրէթլէրինին եվվէլքի կիւն Ապգաղիատան մուՀարագաթ իլէ էլէմէի մուգաբիլէ իմիշ։

ՎԱՂՈՒԱՆ

ԵՒ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹՈՒԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1901 — 1318 — 1901

Տ. Ա. Ա.

Օր	Մայիս	Սեր.	Մայր.
6	Զ. Կիր. ՐԿ. ՀԶ. Օր. Յին. Օրն. աւագ. քի. «Փարան։» Հրց. գձ. բ. «Մի բարեբան։» Աղդատան երեկոյենց Հր. ր.	1	19
Ա. Հ. Դ.	« Կանխակցիկ։ »		
9 2'	վերջն։		կէսօր
կէսօր	—Տ. Մեկիր (ա.		4.40
1318	Սուրբ 29)։		
	—Կիր. Սիրան (ա. ծաբր 30)։		
	—32 Տար. Ամ. Նիքայա Բ. Կայսր Ռուսիոյ։		
7	Բ. գձ. Լէ. օր Յին. Օրն. աւագ. գձ. «Օգնական։» Հրց. գձ. գ. «Մի ի քառակերպ։» Հր.	2	20

գձ. գ. «Հրաչալի Յարութ։» ցվերջն։

ՊԱՏՄԱԿԱՆ. — 1715 Մայիս 7ին Ատանայ ասորեաց արքեպիսկոպոս կաթողիկոս պէտրոսին էջմիածնայ մէջ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

— Մայր Եկեղեցի Նորընտիր Թաղ. Խորհուրդը, եվվէլքի իմթիհանատա Դիւանները թէշքիլ իթմիշ խոր. տիւնքի կիւն տախի Վսեմ. Մոսիչեան Յարութիւն էֆ. Ասան. թարթնատա սայիր ազալար տախի մէվճուտ օլառուզու հալտէ, ագտը իմթիհա իթմիշ տիր։ Նորընտիր Խորհուրդ. Մայր վարժարան վէ Ս. Լուսաւորիչ գրբալարմէքթէպլէրինին իսլահմէթը խուսուսնատա պիրինճի տէֆա օլարագ միւղաբէրէ իթմիշլէր տիր։ Բէղա Մայր Եկեղեցինին Թամիրաթը իչլուն. Մէլիտոսեան Գրիգոր էֆ. գալֆա Թայն օլունարագ, միամիլէյի ազ մէսարիֆէթ պէյնիպլէնէք պիր թարգատա ինչա իսէճէյինի վատ իթմիշ տիր։

— Տիւնքի կիւն Բաթրիգ հաղրէթլէրինՍագ. Հիւանդանոցնա ազիմթէլ, սուրէթի խուսուսիյէտէ տավէթ օրունան Ասլանեան Յարութիւն էֆ. վէ Մէլիտոսեան Գրիգոր էֆ., քէղա Ազգ. Հիւանդանոցին պիւթիւն ազալարը մէվճուտ օլարագ եէնիքէն եաբրլաճագ մատուռ, վէ պունա մէմասիլ պէնալարին, վէ պիր տէ խատթախանէ տէրունինտէ, կէնիշ պիր տայիրէնին տախի իլավէսի իչլուն մուազաքաթատա պուլունմուշլար տիր։

— Դեր. Տ. Եմմանուէլ Վ. Պալեան Ամեն. Բաթրիգ հաղրէթլէրինին էմրի մուսիպինէ Պոֆէրը քէօրիւտէ Սրբոց Երից Մանկանց քիլիսէսինտէ քարոզնէ ինթիսապ զբունմուշ տիր։ Միւչարէթլէն՝ վարդապետ Երմենէ վէ Թիւրքէճ լիսանդարնա աչնա օլմագլա պէրաբէր, մահիր պիր մուսիգիչինա տիր։

— Երուսաղէմ թէմի պուլունան Դամասկոս (Շամ) Տեսուչու Գեր. Մ. Վարդապետ Անուշեան, չէրի մէղքիւրատ 2000 լիրա դասար մէկարիգ իսէրէք, պիր չոգ էսիլիյ ինչարնա թէչէպպիւս իթմիշ տիր։ Երուսաղէմ վանքը նամընա իլթիրա օլունան պիր մըգտար արազի տախի մէկգիւր մ. սարիֆէ տսիսկ տիր, իսմիտ խէրիգ քի արազի իլէրիւսէ պէՀյիք գըյմէթատ օլամագ տիր։

— Սրտաս էմբէքտանան պիր չիֆթ-լիք ճիվարընտա պուլունան մէ «Մանքքը լեռը» նամը իլէ մաարուֆ օլան թարբա իչլուն Խասգալըլար քէնտի մուլքերի օլառուզունու իտաա խէրէք, վագթը իլէ էրզրումը խարթալարա, վանքին պիւէ տտիպի պուլունառագրարը իսպատ իթմէքսէ տիր։ Հալ պէՀլի իքէն իչլունմիր պիր չամա էմլաքը մէղքիրէյէ տահիպ չըգմագտա տիր։ Վանտայր հաղրէթլէրի Գեր. Եղիշէ Սրբազան պունատան օտլար օլմուշնա մէչղուլ օլմագտա տիր։

— Էնկլիբիա Սուազ. Տեղապահ Ներկայարանա Պուտրաչէվ. չէրի մէղքիրէ կիսէլիսէն պէրու, հէչ պիր իշլեն մինվէրի լայզէնտա տէվէրան թիմէտիյի, վէ Թէչէքքիւլ իսէն ժողովարդն ճիմէնտատէ մուվազզամ օլառուզու, վէ տայիսա թարգիսարդը կէօսթէրիլմիյինէ պունատն սաղլնը, վէ դայրը մուՀթաղամ պիր հալ քէսմ իթմէշ տիր։ Ժողով հէնուզ չիմտիյէ գասար մունթազամէն իսթիմա իթմէմիշ տիր։ զիրա պիր թազմ «Էնթրիգա» էվէրմէքսէ տիրլէր։ Իսմի մունթազամ պիր իսթիմա իլէ «Գաւառական Ժողով» թէչքիլ օլունմասընը։ Վէ մէղքիրը միճանա մունասիպ պիր Մառաֆնորդ Թայն օլունմասընը պէնդնա Նազարը տիգդարը ճէլալ իթմէշ տիր։

— Մէլիտոսեան Գրիգոր էֆ. մարիֆէթի իլէ Իսկիւսար գերեզմանատունունա էֆէնտիլէր տէմիր բարմագլարը եաբրլամասը իչուն 120 լիրա սրթի օլնարագ եազդն վագրթատա իսթիմ պուլամազընը մանէմնունէյէ իչիթմէքէպիլ։ Լիմանան Վանան էֆ. նօգան կէլէն տէմիրլէրի իթա իթմիշ տիր, Բէղա Փափագեան Մարգար աղա 1202 դրչ. ինատա իթմիշ տիր, պունուն Հալի ան էվվել խիթամ պուշմասը իչուն Բաթրիգ հաղրէթլէրի տախի Քէվգէլատէ ճանա ու զայրէթ կէօսթէրմէքքէտ տիր։ Իսանէ տախի թօրմանասը իչուն պիր տէֆթէր թանդիմ օլունմասը լիզանմը Իսկիւսարլարա թէպլիղ փոխմիշ տիր։

— Պէրութ վանքընին Տեսուչու Գայրգճեան Տ. Մատթէոս վրդ. Երուսաղէմ Ս. Յակոբայ տաճարընա 2 ատէտ գրմէթլի խալը իչոտ իթմիշ տիր։

— Բաթրիգ հաղրէթլէրինին Քարտուղարը, Արժ. Տ. Ներսէս Վ. Դանիէլեան միւշարիւէր բաթրիգ հաղրէթլէրինին էմրի մուճիպինէ իբի հաֆ թանչիւն Մէղպուրեան Մկրտչ էֆ. իլ պէրապէր թէպտիլ հավատա կիթմիշ տիր։

— Բարձրաշնորհ Տ. Բարթողիմէոս Արքեպ. հաղրէթլէրի, Մէարիֆ նէզարէթի ճէլիսէնէ ազիմլէլ տէվ. Զիւտի բաչա հաղրէթլէրի իլէ միւլաքաթ իթմիշ տիր։

—Բաղիսէն մանպուամընդա մախսուս վիրուտ կէտէն պիր մէքթուպա նէզարէն, մանարը մէզգիր Առաջնորդական համզէսլէրինին ճէլալէնտէ Տ. Տաճատ Ծ. Վ. Ոսկանեանցն, Տ. Մակար Վ. Յովհաննէսեան և Տ. Արիստակէս Վ. Խաչատուրեանցն իսմիլերի պուլունմագտա տիր։

Բաղ գառառական մէճլիսի Ապրիլ 15ինտէ Աչխարհամարան կիրակիսի, իթթիհա իթմէք լազըմ կէլիր իքէն, բէյնատէն պաչդա քաֆէի բուհանի ազալար հաղրը պուլունմամըշ տիր, 26 սէնէսէն պերու վանտայրլրդ, մէճլիսի բուհանի բէյնէլգի վէ սաիր մէնմուրլէրէ իսրաչէի սէչդաթ իթմիշ օլան Տ. Ներսէս Վ. Բաղանի տախի պուլունուրլամամը տիր։

Մէճլիսի մէղքիւրատ եաբրլըզ 8—9 աղա մաքվագաթէն Առաջնորդական փոխանորդլուգ իսէն քանանանցն քիհասէթիկ ալինտա ի թիմա խոսէրէք ինթիսապ մուսանէլէսնէ մնպաչէրէի իթմիշլէրսէտ պունդարատան պիրինպիրլերի իլէ ուլուչամամըշլար տիր։ Քաղաքական Ժողով Ամենապատիւ Թորոս ագա Խարբերեան, Արիստակէս Խաչատուրեանցն Թարգիրը իսլէնէամ իթմիշ Սէլիմեան Զակարիա վէ Թորոս ագա Տէր-Պաչատուրեան իլէ պիրլիքտէ։ Դէպտիկեան Տ. Գրիգոր Ծ. Վ. Վարդապետին լէգիտիմէտ հաղրէթլէրի տունքի կիւն Սալաթը ճիւմաղը Համիտիէ ճամիի ճերիֆիսատ էնձա պուլունմըշլար տիր։

ՆԻՇԱՆ ԻԹԱՐ. — Մէքթուպի Սատրը Սալի Զհաբէրիւլ Տիվանը Հիւսայնի միթերճիի էվէլի Տաւաքչիկնի վէ Պաղը Ալի Նուրուզ միւշավիրի Հեզրը պէյ, խարիճիկ մէքթուպճիքը Միսիր պէյ, խարիճիկ թէրճիմանը Սաֆատէթանի պէյ հաղրէթլէրինէ Ռուսիա տէվլէթի թարաֆընանի պիրինճի բիւմանատէն Ս. Մարգարէաս Եկեղեցին իթա գէրանդրը պու քէրրէ սէնիքէթ կանտ թարաֆընան Պաղը Ալիէ Քէպէ վիս խանդիր տիր։

ԱԼՄԱՆԵԱ. սէֆիրի Պ. Մարշալ Խարիճիկ Նազրը Թէվֆիգ բաչա իլէ մէրազպի էյէմիշ տիր։

ՍԱՐԳԻՍ հոմանա գօմանանը Սիմէոն Համամ բաչա էվէրքի կիւն Սէյլանիքաէն Տէրսաատէթ կէլէրէրէք տօղրուգա Մասէյնի Հիւսայնն ճէնտանը մի միւնքանէսինէ ադիմէթ իթմիշ տիր։

ԳՈՒՏՍԷ ՇԵՐԻԹ Բուտ Բաթրիգ Վէքիլի Մասէյնի Հիւսայնան ադիմէթ իսէրէք Գուտսը Շերիթ մէճլիսարը ղանա թայն պարտրան ճէվան գէտիրէթ իսլէմիշ տիր։

ԿԱՂԿԱԹԱ. չէրի Ինլամբը Մատրաս, Գամպէյ վէ Սինկապուրնա օլարը կիսի գէտիրա տախի պիր օամ. չէնգէսէ սէրիսի թէէսիսի իչուն հիւքիւմէթի Սէնիքէյէ մէրճանամա իթմիշլէր տիր։

ԻՆԿԻԼԻԹԷՐԱՅԻ ԻՀԹԻՍ. — Լիսէ վերքու Բալամ էէմիյէթի մէքթէպլէնէ մուսալիկ Հաչիմ Վէլիբ էֆէնտինին պիր նամէնը նէՀիրէսէնէք իւշ Ինկիլիլ գառանը իսէ պունարատան պիրինին դերը իսթիսա իթմիշլէր տիր։

Հիւբիհիմէթին մաբլամամը թէնթանա օլարագ ճարմ. մէքթէպ վէ քիլիքա մէՀսիլլը միճեսամ հաղրէնա էնալիէ միւքամամա քէնտիլերէն ալունճագ իսանէ սէնէսաթինին մուգավէմամ մանարիրիլերինէ թարգիպ իսիմիշէ լիզամ օրնարագը Պաղը Ալիէ վուգուզ պուրան սիւալ իսլերինէ մէսէլէ տարիգիսարիֆինէ հէվալէ պարլուլուշ տիր։

ԳՕԼԻԲՕՅԹԱԼ. — Հիւրմանէլերինին 48 սոմոմ ինթիսաբ դարանթինանդան թարար թարանճիրլրնտան մուգիպ օրդագ գրանարը Սարիր Գեորգ Էֆէնտի ադամ իրթիմանդ ալնամ իսիմլէլ, մէգլիսը սրճէրիսէ գանդարան նարինդ թարիր վէ թէլիր իլէ կէլիրէլիմէսինէ մուասանէ իսթիֆէյինի իսիարար իթմիշ տիր։

1890 ՍԷՆԵՍԻՆԻՆ Բուսանին Քարթով չէրինէ վլուգա զարան փիրասճա մութէսալիբ պիր ճէվալէ մանրանը գօնարօլարընանի Խարիճիկ դէպ զարէմինի իրտալ գէլմէնմէշ տիր։

ՎԱՐՍԱՐ նէրի իւզերինտէ ինչա խարիսէք բէօրիսանին Ամանչա վէ Պէնիգա ֆապրիգալարընա էնդիրէ, սիրիդին բրօժէլերի բէգէրլրդէ վիրուտ իթմէքտէ օգտա զանսան խարգիճա գարիպէն միւպաշէրէթ խրիլէնէք տիր։

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻ

ԱՑՕՐՈՒՆՔ ԹԻՒԻՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«Նորավէպ»ին գործը. Գ. ՁՕՀՐԱՊ. — Բէղան ճանը. ԱՂԷՔՍ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ — Սրտիս ուզին (Բանաստեղծութիւն) ՆՈՅՆ։ — Դիտողութիւն մը. Ռ. Ց. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ։ — Համբակի քարտուղարը (Ֆանթէզի) ԳԷԼԱՆԻԿ։ — Լեզուական խնդիրներ. ՅՈՎՀ. ԴԱՎԱՆՃԵԱՆ։ — Անհետացող դիմքեր. «Սաեփան Եպիսկոպոս». Տ. Ա. — Գրքասասական. «Հայերէն Նոր Թարգմանութիւն մը Լա Ֆոնթէնի առակներուն». ԳՐ. ՄԱԼԽԱՍ։

ՏԱԽԻՏԻՑ

ՍԵԼԱՄԼԸԳ ԲԷՍՄԻ ԱԼԻՍԻ

Վէրմանիայէն պէրլինէթիմիզ Բարիւանդրը էֆէնտիմիզ հաղրէթլէրի տունքի կիւն Սալաթը ճիւմաղը Համիտիէ ճամիի ճերիֆիսատ էնձա պուլունմըշլար տիր։

ՆԻՇԱՆ ԻԹԱՐ. — Մէքթուպի Սատրը Սալի Զհաբէրիւլ Տիվանը Հիւսայնի միթերճիի էվէլի Տաւաքչիկնի վէ Պաղը Ալի Նուրուզ միւշավիրի Հեզրը պէյ, խարիճիկ մէքթուպճիքը Միսիր պէյ, խարիճիկ թէրճիմանը Սաֆատէթանի պէյ հաղրէթլէրինէ Ռուսիա տէվլէթի թարաֆընանի պիրինճի բիւմանատէն Ս. Մարգարէաս Եկեղեցին իթա գէրանդրը պու քէրրէ սէնիքէթ կանտ թարաֆընան Պաղը Ալիէ Քէպէ վիս խանդիր տիր։

ԱԼՄԱՆԵԱ. սէֆիրի Պ. Մարշալ Խարիճիկ Նազրը Թէվֆիգ բաչա իլէ մէրազպի էյէմիշ տիր։

ՍԱՐԳԻՍ հոմանա գօմանանը Սիմէոն Համամ բաչա էվէրքի կիւն Սէյլանիքաէն Տէրսաատէթ կէլէրէրէք տօղրուգա Մասէյնի Հիւսայնն ճէնտանը մի միւնքանէսինէ ադիմէթ իթմիշ տիր։

ԳՈՒՏՍԷ ՇԵՐԻԹ Բուտ Բաթրիգ Վէքիլի Մասէյնի Հիւսայնան ադիմէթ իսէրէք Գուտսը Շերիթ մէճլիսարը ղանա թայն պարտրան ճէվան գէտիրէթ իսլէմիշ տիր։

ԿԱՂԿԱԹԱ. չէրի Ինլամբը Մատրաս, Գամպէյ վէ Սինկապուրնա օլարը կիսի գէտիրա տախի պիր օամ. չէնգէսէ սէրիսի թէէսիսի իչուն հիւքիւմէթի Սէնիքէյէ մէրճանամա իթմիշլէր տիր։

ԻՆԿԻԼԻԹԷՐԱՅԻ ԻՀԹԻՍ. — Լիսէ վերքու Բալամ էէմիյէթի մէքթէպլէնէ մուսալիկ Հաչիմ Վէլիբ էֆէնտինին պիր նամէնը նէՀիրէսէնէք իւշ Ինկիլիլ գառանը իսէ պունարատան պիրինին դերը իսթիսա իթմիշլէր տիր։

ՀԻՒԲԻՒՄԷԹԻՆ մաբլամամը թէնթանա օլարագ ճարմ. մէքթէպ վէ քիլիքա մէՀսիլլը միճեսամ հաղրէնա էնալիէ միւքամամա քէնտիլերէն ալունճագ իսանէ սէնէսաթինին մուգավէմամ մանարիրիլերինէ թարգիպ իսիմիշէ լիզամ օրնարագը Պաղը Ալիէ վուգուզ պուրան սիւալ իսլերինէ մէսէլէ տարիգիսարիֆինէ հէվալէ պարլուլուշ տիր։

ԳՕԼԻԲՕՅԹԱԼ. — Հիւրմանէլերինին 48 սոմոմ ինթիսաբ դարանթինանդան թարար թարանճիրլրնտան մուգիպ օրդագ գրանարը Սարիր Գեորգ Էֆէնտի ադամ իրթիմանդ ալնամ իսիմլէլ, մէգլիսը սրճէրիսէ գանդարան նարինդ թարիր վէ թէլիր իլէ կէլիրէլիմէսինէ մուասանէ իսթիֆէյինի իսիարար իթմիշ տիր։

1890 ՍԷՆԵՍԻՆԻՆ Բուսանին Քարթով չէրինէ վլու

ՄԱՐԴԱԿԱՆ ՁԱՅՆ

4

[illegible]

ՄԱՐԴԱԿԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

ՀՈՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿ

ՄՏՔԻ ԵՐԿԵՐԸ

Է.

Ոմանց փառքը կամ արժանիքն է լաւ գրել այլոցը լնաւ չի գրել։ Ոմանք կանոնաւորաբար երկար տարիներ կը գրեն, շարադրութեան գերկ կ'ելլան, նոր բառերով լեզուն կը ճոխացնեն հնասիրութեան լուծը կը թոթվեն և ամբ բոլորովին զուտ նորի կը փոխեն։ Պալղաթի և Մալերպի հնձուած տարբան կը բռնեն, կը ջնջեն վերջապէս խօսքին մէջ ամէն կարգ և կարելի եղած ճշդութիւնը որ անպզաբար կ'զգուարե զայն։

Կան արհեստաւորներ և վարպետներ որոնց միտքը իրենց զբաղած արհեստին և դիտութեան չափ ընդարձակ և լայն է։ Առաւելութեամբ, հանճարով և գիւտով ինչ որ առած են անկէ և անոր սկզբունքներէն ալ աւելի օժանդակ կը վերադարձնեն անոր։ Արհեստէն դուրս կ'ելլեն զայն աղնուացնելու համար կը խորհրդին կանոններէն եթէ մեծին և վեհին չեն առաջնորդեր զիրենք կը քալեն միտակ ալանց ընկերի, բայց կելլեն խիստ բարձրը և կը թափանցեն խորերը, միշտ վառած իրագործած շահերու յոյզ ելքը որ կը սեռնեն կը չեղին անկանոնութեան մէջ։ Բայցը մեղմ և չափաւոր միտքերը ոչ թէ միայն չեն հասնիր անոնց, այլ չեն հասկնար և հետեւապար չեն ալ զարմանար, եթէ ոչ պիտի փութային հետեւիլ անոնց։ Ոչ չնտեղեր խորդ և հանդարտ իրենց սահմանէն մէջ կը յառաջանան միայն մինչև այն կէտը յորում կը կենայ իրենց կարողութեան և լուսաւորութեան մղումը։ Այլ եւս հետեւել չեն երթար, որովհետեւ անկէ անդին բան մը չեն տեսներ։ Երկրորդականներու առաջինը կրնան ըլլալ ամենքները և առաջինը կը գերազանցեն միջակները։ Սորին և միջակ մարդիկ ալ կան զարմանալի ուրիշ հանճարներու լոյսը պարզաբար թեւերց մը թեւանոցը կամ սոսկարը և կամ հաւաքածոյն են։ Բանաստեղծ, թարգմանիչ գրագիրներ են անոնք, բնաւ չեն մտածեր, կ'ըսեն ինչ որ հեղինակները մտածած են և որովհետեւ մտածութեանց ընտրութիւնն ալ գիտա մեն է, բայց այն ալ չեն կրնար չլաս բաներ կ'ընտրեն, սակայն ընտրուները հաղորդ գիտա կելլան մէջերնին։ Իրենց յատուկի սկզբնատիպ բան մը չունին, տարբեր ներէն ուրիշ բան չեն գիտեր և կը սորվին միայն ինչ որ մարդ կ'ուզէ անդիտանալ։ մնալ, անհամ հանդիպ և օգտակարութեանէ զուրկ դիտութիւն մը որ երբէք խօսքի առարկայ չելլար, կը նմանի սակի մը որ ընթացիկ չէ։ Ամէն օր կը ձանձրանայ անոնց խօսակցութիւններէն ինչպէս նաև երկարբութիւններէն։ Ասոնք այն մարդիկներն են որ մեծերը և սակիկը կը չվարեն գիտունները հետ և թէ իմաստունները կը դասեն իմաստակ։

Գիտնականութիւնը լաճախ գիտութիւն մը չէ, արհեստ մըն է, որ աւելի առողջութիւն պէտք է, քան միտք աւելի աշխատութիւն քան կարողութիւն, աւելի սովորութիւն՝ քան հանճար։ Եթէ անիկա ընթերցանէ նուազ գիտակցութիւն ունեցող մարդէ մը աւելի ունենայ և այդպէս քանի մը գլուխներու վրայ շարունակէ իր քննարկութիւնը ընթերցողներուն և գրագէտներուն միտքը կը պղտորէ։

Կը խորհեմ այն հեղինակները որ ընդօրինակող ծնած են որ վերջին աստիճան հանճարեղութիւն ունենայ աշխատելու, ընտրեն իրենց օրինակ այնպիսի երկասիրութիւններ յորում միտք երեւակայութիւնն և նոյն իսկ հմտութիւն կարելի ըլլայ ներմուծել։ Եթէ չի հասնիր իր սեղանատեղ հասանելին գոնէ կը մտանայանոց և Վեր կարդացուի։ Ընդհանրապէս պէտք է խորհիլ։ իրեւ խոշնդում, նմանելու փափագիլ անոնց՝ որ կը գրեն բարկութեան տակ։ սերտը խօսել կուսայ անոր տմնպիսի ոճով և պատկերներով որոնց հետեւիլ ամէն տուն վտանգաւոր է։

Թարգմ.

ԹԵՐԹՕՆ ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖԵԲԵԱՐԻ

ԿԻ ՏԸ ՄՕԲԱՍԱՆ

ԿԵԱՆՔՄԸ

Ժանն յանկարծ պատուհանին չրջանակին մէջ կանգնաւ Աբրկան մերկ էթիր տեսաւ զոր լամբարին լոյսը կը գծագրէր։

—«Ցե՛ս, բաւ, մօրաքոյր Լիզոնը մեզ կը դիտէ։

Դերկոմսը զլուխը վիր վերցուց և այն անտարբեր ձայնով նրով կը խօսի առանց ո՛ և է մտածումի։

—Այո՛, մօրաքոյր Լիզոնը մեզ կը դիտէ։

Եւ անոնք չարունակեցին երազել՝ քալել յամրաբար ու քիրուրակ։

Բայց ցօղը կը նստէր մարդին վրայ և իրենք զովութիւնէն պղտիկ սարսռ մը ունեցան։

—Ալ հիմա դառնանք, բաւ աղջիկը։

Եւ վերադարձան։

Երբ սայլն մտան, մօրաքոյր Լիզոնը վերջին դռան կը հիւսէր։ անիկա գլուխը հակած էր դորգին վրայ և իր վախ մասերը կը գաղտնի՝ Քիչ մը, իբր թէ շատ ուզնած զրկայիր։

—Մօրաքոյր, հիմա ալ պէտք է քնանալ։

Պառաւ աղջիկ դարձաւ իր աչքերը՝ անոնք կարմիր էին։ դարձեալ լմնցած էր ինքզինքը Սիրեցողները աշխարհաթափելու ջերմին սակայն անոր։ Բայց երբ սատարքն ելնելու մէջէն Ժաննին նայեր կոչիները զարնք թաց խիստ եղած էին։ Մատանդութեամբ և զգայոյ մը հարցուց։

—Ձեր պղտիկ վերուն տարբերութեանը չէզոքանքը ինչ է։

Ու յանկարծ մօրաքոյրին մասերը ա՛նքան զօրաւոր դողդոջումով մը ցնցվեցան որ ձեռքի գոգնը վար ինկաւ։ բարդին գնոնիկը գլորգեցաւ տախտակամածին վրայ։ և գատով մը ծանկելով իր դէմքը ձեռքերուն մէջ, անիկա ակամ մեծ ու ուժգին հնձկլանքներով լայ։

Երկու նշանաձեւերը ապշած և անշարժ, անոր կը նայէին։ Ժանն անմիջապէս ծունկի եկաւ, թեւերը պարզեց, կրկնելով

—Բայց ի՞նչ ունիս, ի՞նչ ունիս, մօրաքոյր Լիզոն։

Այն ատեն խեղճ կինը, կակազելով, արցունքներով թրջուած ձայնով մը ուրվարմանը ցատով դալարած, պատասխանեց։

—Երբ չեզի հարցուց։ թացը չըզգացիր աքա։ պզտիկ սիրելս, ոտքերդ։ մէկը չեզաւ որ ինձի ատանկ բան մը հարցնէր։ երբեք։ երբեք։ չեզաւ։

Ժանն, զարմացած և արդնատած, ինչպէս փափաք մը ունեցաւ այն մարդուն վրայ թէ կրնար գտնուիլ սիրտար մը որ դորով տուած էր Լիզոնին նկատմամբ։ մինչ Դերկոմսը անդին դարձած էր իր ծիծաղը պահելու համար։

Բայց մօրաքոյրը ոտքի ելաւ յանկարծ, բուրդը գետինը և հիւսուածքը թեկնածուին վրայ ձգած՝ ինքզինքը դուրս նետեց, մութ սանդուխներուն վրայ՝ աւանդ լոյսի և առխարթափ իր անկիւնը փնտռելով։

Ադին մնաց մնացած, երկու երիտասարդները, զուարճացած ու քիչ մը ալ կարեկցած, իրարու նայեցան։ Ժանն մրմնջեց

—Խե՛ղճ մօրաքոյր։

Ժիւլիէն յարեց։

—Այս իրիկուն քիչ մը ցնորած ըլլալ է։

Եւ իրարու ձեռք բռնած՝ չէին դեր ցանոն իլ իրարմէ, ու մեղմութեամբ նոնք իրենց առաջին համբոյրը փոխանակեցին պարապ սենեակի առջեւ զոր մօրաքոյր Լիզոն կը թողուր։

Հեռուներ առուոյ անոնք ա՛լ չի մտածեցին ձեռ աղջկան արցունքներուն վրայ։

Ամուսնութիւնը կանխող երկու շաբաթները Ժանը բաւական հանդարտ և հանդիստ թողուցին, իրբ թէ անուշ յուզումներէ յոգնած ըլլար այլեւս։

Ցորեկները ա՛լ ժամանակ չէր ունենար վճռական օրուան վրայ խորհելու։ Մեծ պարապի մեծ զգայութիւն մը կը զգար իր ամբողջ մարմնոյն մէջ, իբր թէ իր միտը, արիւնը, ոսկորը հալած ըլլային մարմնոյն տակ։ և կը տեսներ որ իր մասերը սատակ կը դուզային, առարկաներուն դպած պահուն։

Միայն, եկեղեցին դացը, պաշտամունքի միջոցին ինքզինքին տէր եղաւ։

Ամուսնացած։ այսպէս անիկա ամուսնացած էր ալ։

Իրերու շարժումներու և արշալոյսին ի վեր կատարուած դէպքերու յաջողութիւնը անոր իրաւունք երաշխ մը պէս կ'երեւար։ Այն վայրկեաններին է ասիկա՝ ուր ամէն բան փոխուած կը թուի մեր շուրջը։ շարժումները նոյն իսկ նոր նշանակութիւն մը ունին։ և այսուհետ մինչև այն ժամերուն՝ երբ ամէն բան սովորական կը դառնայ նորէն։

Ինքզինքը գինովցած ու մանաւանդ զարմացած կը զգար։ Նախընթաց օր տակաւին քանի մը էջ փոխուած իր կեանքին մէջ։ Իր կեանքին անիրատեսն ակնկալութիւնը միայն ասելի կը մտանար ու աւելի չօշափելի կը դառնար։ Անիկայ իրրեւ աղջիկ քնացած էր մինչեւ հիմա։ հիմա կնոջ եղած էր ա՛լ։

Ուրեմն անիկա քացած էր փակոյը այն դրան որ կը թուէր պահել ապագան իր բոլոր հաճոյքներովը։ իր երազուած երջանկութիւններովը։ Հիմայ բաց դուռ մը կը զգար իր առջեւ։ և կ'երթար մտնել սպասուածին մէջ։

Արարողութիւնը կը վերջանար։ Եւ ամէնքը աւանդատուն անցան որ գրեթէ պարապ էր, որովհետեւ մէկը չէին հրաւիրած։ յոյժ դուրս ելան։ երբ եկեղեցիին դռան մէջ երեցան, զարմուրելի ամուռ մը ոստում մը ընել սրեաւ հարքին։ ու Պառոնուհին սուր աղաղակ մը արձակեց։ գեղացիներուն կողմէ կատարուած հրացանաձգութիւն մըն էր ասիկա։ որուն բռնիրենները մինչեւ Բէօրը չի դադրեցան ընաչ։

Թեթեւ ճաչ մը սարքուած էր ընտանիքին, իրենց և Իլորթի երեխաներուն, ամուսնացողներուն և չրջակայքին ջոջ ազարակատերերուն իրը վայ ընտրուածներուն համար։

Ցնծոյ պարտէզին մէջ չրջան մը ընթանալէն ետքը Պառոնը Պառոնուհին, մօրաքոյր Լիզոնը, գիւղապետը և Էլ ս Արբան սկսան «մայրիկին ծառուղին» մէկ կողմէն միւսը երթեւեկել։ մինչդեռ դիմացի ծառուղիին մէջ միւս երեքը իր աղօթագիրքը կը կարդար խոշորաձայն պտտելով։

Դղեակին մէջ կողմէն գեղացիներուն ազատութիւնը զուարթութիւնը կը լսուէր որոնք խնձորներուն տակ խնձորուն մը խմէին։

Շրջակայքը ամբողջ կիրակի պատած՝ քակը կը լեցուէին։ Տղաքը և աղջիկները իրարու հետեւ կը վազվզեին։

Շարունակէ)

ԻՏԱԼԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

Իչպու 1901 սէպտեմբի Ապրիլին 1ենեն կինանիստն թիւերարէն

ԱՏԱՆԷՐ ՎԷ ԱՆԱՏՕԼ ԹԱՐԻԳԻ

Առաւարեան քէօրբիւէ

Սթ. Տգ.

12 45 Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Դրնալը

12 45 Հէյպէլի, Պ. Ատա, Մալթէրէ, Պօսթանճը, Ճատը-Պօսթանը, Գալամը, Մօտա[1]

1 45 Բէնոիք, Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գրնալը, (Պ. Ատատան գատթ 2. 30տա) [1]

8 30 Բէնոիք, Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գրնալը, (Պ. Ատատան սատթ 9. 15տէ)

Քէօրբիանէրէ ատալար ճանթիկնէ

2 30 Գատրքէօյ, Գրնալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնոիք

10 Գրնալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնոիք

10 45 Մօտա, Գալամը, Ճատը-Պօսթանը, Պօսթանճը, Մալթէրէ, Պ. Ատա, Հէյպէլի

11 Գրնալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Առաւարեան Քէօրբիւէ

1 Բէնոիք, Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գրնալը, (Պ. Ատատան սատթ 1. 45տէ)

1 Հէյպէլի, Պ. Ատա, Մալթէրէ, Պօսթանճը, Ճատը-Պօսթանը, Գալամը, Մօտա

9 Բէնոիք, Գարթալ, Պ. Ատա, Հէյպէլի, Պուրկազ, Գրնալը, Գատրքէօյ, (Պ. Ատատան 9. 45տէ)

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Քէօրբիւէն առաւարա

2 45 Գատրքէօյ, Գրնալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնոիք

10 Գրնալը, Պուրկազ, Հէյպէլի, Պ. Ատա, Գարթալ, Բէնոիք

10 45 Մօտա, Գալամը, Ճատը-Պօսթանը, Պօսթանճը, Մալթէրէ, Պ. Ատա, Հէյպէլի

ԱՏԱԼԱՐ ՎԷ ԱՆԱՏՕԼ ԹԱՐԻԳԻ

Բազար կիւնլէրէն մատատ Անատոլ վէ առաւարտ ճանթիկնէն քէօրբիւէ

12 45 Հէյպէլի, Պ. Ատա, Մալթէրէ, Պօսթանճը, Ճատը-Պօսթանը, Գալամը, Մօտա

Քէօրբիւէն Անատոլ վէ անալար ճանթիկնէ

10 45 Մօտա, Գալամը, Ճատը-Պօսթանը, Պօսթանճը, Մալթէրէ, Պ. Ատա, Հէյպէլի

ԲԱԶԱՐ ԿԻՒՆԼԷՐԻ

Քէօրբիւէն Անատոլ վէ առաւարա

10 45 Մօտա, Գալամը, Ճատը-Պօսթանը, Պօսթանճը, Մալթէրէ, Պ. Ատա, Հէյպէլի

Անատոլ վէ առաւարտան քէօրբիւէ

1 Հէյպէլի, Պ. Ատա, Մալթէրէ, Պօսթանճը, Ճատը-Պօսթանը, Գալամը, Մօտա

ԳԱՏՐՔԷՕՑ ԹԱՐԻԳԻ

Եէվմիյէ Քէօրբիւէն Սթ. Տգ.	Գատրքէօյէն Սթ. Տգ.	Բազար Քէօրբիւէն Սթ. Տգ.	Գատրքէօյէն Սթ. Տգ.
12 [1]	12 [1]	12	12
12 45	12 45	1	1
1 30	1 30	2	2
2 15	2 15	3	3
3	3		4
3 45	3 45	4	5
4 30	4 30	5	
5 15	5 15	6	6
6 15	6	7	7
8	7 15	8	8
9 15	9	9	9
10	9 50	10	10
10 45	10 30	11	11
11 30	11 15		
12	12	12	12

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ԹԱՐԻԳԻ

Մնայոյր չըմնարգերէնէ միթէաարգ

Քէօրբիւէն

Սթ. Տգ.

10 35 Բէնոիէ կիւէն

10 55 Իսկիէչէհիր կիւէն

12 53 Բէնոիէ կիւէն

2 18 Էրէնքէօյէ կիւէն

3 25 Բէնոիէ կիւէն

4 13 Էրէնքէօյէ կիւէն

5 05 Բէնոիէ կիւէն

6 10 Պիւա թէաատիք [3]

6 35 Բէնոիէ կիւէն

7 45 Իզմիտէ կիւէն

9 25 Բէնոիէ կիւէն

10 30 Բէնոիէ կիւէն

11 35 Բէնոիէ կիւէն

Հայտար-Բաշատան

11 08 Բէնոիքտէն կէլէն[1]

11 35 Բէնոիքտէն կէլէն[2]

12 30 Բէնոիքտէն կէլէն

1 33 Բէնոիքտէն կէլէն

3 25 Իզմիտտէն կէլէն

3 55 Էրէնքէօյտէն կէլէն

4 55 Բէնոիքտէն կէլէն

5 41 Էրէնքէօյտէն կէլէն

6 51 Բէնոիքտէն կէլէն

7 25 Պիւա թէաատիք

8 21 Բէնոիքտէն կէլէն

10 07 Բէնոիքտէն կէլէն

11 15 Իսկիշէհիրտէն կէլէն [4]

12 15 Բէնոիքտէն կէլէն

[1] Իչպու սէպիէր մայիսին 19ընտան հրազիրանքն 18ենէ գատար տէվամ իտէնէք տը։

[2] Իչպու սէպիէր՝ նիսանին 9ընտան մայիսին 18ենէ գատար տէվամ իտէնէք վէ թէմմուզին 19ընտը կիւնիւ թէքիար պաշլայանգը տը։

[3] Ճումատա վէ բազար 522 նումէրօյը Ֆէնէր Պաղչէ գաթարընա թէատիրի իտէնէք։

[4] Ճումատա վէ բազար 525 նումէրօյը Ֆէնէր Պաղչէ գաթարընա թէատիրի իտէնէք։

ՍԻՆԳԷՐ ԿԷՐԻ

ՁԵՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ

Լաւագոյն մեքենաներն են բովանդակ աշխարհի մէջ

ՍԻՆԳԷՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ իր հռչակաւոր մեքենաներէն միայնոյ ցարդ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է։

ՍԻՆԳԷՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ զանազան արուեստանոցներու մէջ 400է աւելի շքաղրեամ և պատուոյ մրցանակ ստացած է։

Մոյն անհուն յաջողութիւնը զորս և ոչ մէկ ուրիշ ընկերութիւն կարողացած է ձեռք բերել, ՍԻՆԳԷՐ մեքենայից գերազանցութեան արդիւնքն է։

ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՑԷՐ. Սինկէրի ձչմարիտ մեքենաները կը կրեն իրենց վրայ դիմացը գեղեցիկ տեղուած յատկանիշը և կը ծախուին միմիայն ի վաճառատանց

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐԻ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ, ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐՔԱՅԻՆ, ՊՈՒԼԿԱՐՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ ԼԷՌ.

Արեւելքի համար ընդհանուր վարչութիւն, Բերա, Գալատայի փողոցին անկիւնը դանուած չէ քը։

Վաճառատեղիք ի Պոլիս { Բերա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։ Ղալաթիա, Գարաքէօյ, Թրամվէյի կայարանին դիմաց։ Պոլիս, Սուլթան Համամ և Սուլթան Պայազիտ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ ԴԱՒԱՌԱՑ ԲՈԼՈՐ ԲԱՂԱՔՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ՈՒԷՍԹԴԸՐՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՆԳ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ 1851ԻՆ

Հաստատուած վճռանէրու գումարը	անգլ. ոսկի	6,000,000
Պատրաստ դրամ և տարեկան հասոյթ	» »	1,250,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	410,000

Հրատարակիս ծանօթ ֆիրմա. և գերմ. ընկերութեանց վճարեալ դրամագլուխը 100,000 էն աւելի չէ։

ՈՒԷՍԹԴԸՐՆ ԸՆԿ.ը հրդեհի դէմ ամէն կարգի գործեր կ'ապահովագրէ վնասները տեղւոյն վրայ և անմիջապէս կը հատուցանէ։

Տնօրէն Թուրքիոյ գործակալութիւն. ԴԱՆԻԷԼ ԱՍՏՈՒԱՇԱՏՈՒՐ Պոլիս, Պահէք Գաբու, Անանիան Խան, թիւ 20, 21, 22։

Դաւառաց մէջ գործակալներ և պատուաւոր գործակալութիւններ կը փնտռուին։

ԾԱՆՕԹ. — Տեղւոյս էն ծանօթ ֆիրմա. եւ գերմ. ընկերութեանց պատրաստ գոյքը իրենց հասոյթին հետ բազդատմամբ 100% էն դանձի չէ, մինչդեռ «Ուէսդրդն» ինը 125% է, ինչ որ գերազանց երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ իր մրցակիցներուն վրայ։

ԷԿԵՐ ԻՍԹԵՐՍԷՆԻՋ

Պիր գաչ կիւն զարթիրնա էսկի վէ եէնի պէշ սոուգըրընան վէ անդն նէմայիճք վախիէսինտէն գուրթուլմադ. էնգանը Անսոն Գօլօնան էֆենտիէ իմալ էլպէտիկի գաբսոլ Զիյասան գուլանընը։

Իչպու մուալիճէ պիր չօգ հաղիգ Տօղմէրլար թարաֆընան պիրթէճիւսպէ մուհասէսաթը քիւլլիյէսինի թասդիգ իթմիշլերտիր։

Էվլորտասան կէլէն պու տիւրլիւ թլանգարդն հէրանտէն տանա սահի Փէնէ էսրլի վէ թագէ օլարընդանա, Մէճլիսսը Թրպպիյէի Շահանէէին բուխասթը ըէսմիյէսինէ նամլ օլմուշ տըր։

Պիր գուրուսը խսպաթ քեաֆի տիր։

Ոգմանիյէօրթ՝ Աթանպօլտա Ճըղալ Օղլունտա Ասրը էնգանանէսի տիր։ Պաղչէ Գարաուրնտա Դասապան էֆէնտինին էնգա տէքօսնտա վէ պաշլամա էնգանանէլերիզ տէրօլարտա սաթըլըր։

Գուրուսը 15 ղշ. տիր։

Թաշրատան թօրտան վէ բէրաբէնտէ սրբարրշ գապալ օլունրսը, տրգգաթ վէ սիւրթթը միւմքինի իլէ էնգանտէրիլիր։ 20—12

ՏՊԱՐԱՆ

ՍԱՐԲԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս, Պասրը Ագի ճաւտեսի, 38

Ճշդութիւն, ամրութիւն եւ արագութիւն Ճշանաբանն են Սարբեան եւ Ընկ. Տպարանին։

Սարբեան եւ Ընկ. Տպարանը կը տպագրէ բոլորովին ՆՈՐ տառերով Թուրքերէն, Հայերէն, Ֆրանսերէն, Յունարէն և այլ լեզուով Գիրքեր, Հանդէսներ, Լրագրեր և Տետրակներ։

Սարբեան եւ Ընկ. Տպարանը կը տպագրէ վաճառականական հաշուեցոյցեր, նամակագրութիւններ, հասցէներ, հրաւիրագրեր, տոմսակ, թղթադրամներ, մահազդեր եւայլն եւայլն։

Սարբեան եւ Ընկ. Տպարանը ուղղակի կը թղթակցի դաւառներու հետ տպագրական բոլոր գործերու համար և գիրքերու տպագրութեան արտօնութիւնն ալ Մէտրիթէն առնել կ'տանէ։

Տպարանս զիմող բոլոր յաճախորդք գոհ կը մնան։

ՏՕՔԹՕՐ ՀՕՊԱՆՕՂԼՈՒ

Մուսմանիէյի փարիստէ միւտաէթը մէջտեղ էմրազը տախիլիէ վէ առապիէ քէսպի իխթիասա էյլէյուզ պաշ, ըսբազմօս, խսթէրիք, եարբմ պաշ, գրիպը, նիւրալիյ, ուլդուսուզլուգ, ուլդուտա կէզմնմէք, չօճուգլարդն խարաբ թուրմամալարը վէ էնմամ անինքիասաթիրգլարը, էլէկթրիք իլէ թէտաւի իյլէյոնի կիպիրմիտ սուլարը, վէ միտ սուլանդն արմամաը վէ էքսիլմէսի, պաղբասագ, գաղղ, ագ վէ դարաճիէր վէ պիւլիճիմէ էմրազը տախիլիէի սարիէ ֆէնտի թրպպան էն սոմ ֆէչիթիպը իմէրէ հէր պիրն ծապահան էօյլէնէն գանար թնամանօրտա օգնիրէր պարճնտա (Պիտլիա) վէ ուզուն չարչուտա (Մէրիտ) էճզանանէլերինտէ վէ էօղլուէն ծօրա, պէյ օղլու հանտէի քէպիրտէ Օսիոն թէաթրոսնէ գարչնիրտուա 165 նումէրօյու Մուսլիէնէխանէի խուսնուսիէսինտէ միւրանտաթ խան խասթէկէնը գապալ իլէր։

Մուսլիէնէխանէի խուսուսիէսինտէ հէր նէմ թէտաւիի էէքթրիկի վէ էլէքթրիկ պանէօսու մէվճուտ տուր։

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆԷ ԷՄԶԱԽԱՆԷՍԻ

Կէտիք-Բաշա պաշնտա

(ՀՈՒՐԶԼԻ ԷՖԷՆԴԻ)

ՍԱՀԻՊ

Մէքթէպը Թրպիէի Շահանէէին մէկդուն

ԱՆԴՐՈՆ ԴԻՄԻՏՐԻՇԵԱՆ

ՄՈՒԱՎԻՆԻ ՏԱՀԻ

Մէքթէպը Թրպիէի Շահանէէին մէկդուն

ՎԼԹԱՆԼՈ ՓՈՓԱԶԵԱՆ

Լէզգանանէրին մագասա էսասիսի

ՄՈՒԱԼԼԷՄԵՐՆ ԹԱԶԷԼԻՅԻ

ՖԷՎԶԷԼԱՏԷ ԹԷՄԻԶԼԻՔ

ԿԻՆԷԼԷՐԻՆ ՏԱՀԻ ԱԶԳԻ ՏԸՐ

Տէր և Տնօրէն

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՑՄԻՐԵԱՆ